

Sygn. akt VI GC 117/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 września 2013 r.

Sąd Okręgowy w Rzeszowie VI Wydział Gospodarczy w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Anna Harmata

Protokolant: sekr. sądowy Joanna Stafska

po rozpoznaniu w dniu 18 września 2013 r. w Rzeszowie

na rozprawie

sprawy z powództwa: K. J.

przeciwko: (...) Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w (...) w K.

o zapłatę

I. zasądza od pozwanego (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w (...) w K. na rzecz powoda K. J. kwotę 139.100,00 zł (sto trzydzieści dziewięć tysięcy sto złotych),

II. zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 10.685,67 zł (dziesięć tysięcy sześćset osiemdziesiąt pięć złotych 67/100) tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sygn. akt VI GC 117/13

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 30 września 2013 r.

Powód K. J. wniósł o zasądzenie od pozwanego M. sp zo.o. w likwidacji kwoty 139 100 zł wraz z kosztami postępowania.

W uzasadnieniu niniejszego wskazał, że był (...) z o.o. , w dniu 30 listopada 1998r. odbyło się Zgromadzenie Wspólników na którym postanowiono o zmianie umowy spółki poprzez dodanie w niej możliwości podjęcia przez Zgromadzenie uchwały w sprawie umorzenia udziałów z czystego zysku lub przez obniżenie kapitału zakładowego. Na tym też Zgromadzeniu doszło do obniżenia kapitału zakładowego spółki o 100 000 zł poprzez umorzenie 1000 udziałów należących do K. J., których wartość nominalna wynosiła 100 000 zł. Postanowieniem Sądu Rejonowego w Krośnie Sądu Gospodarczego z dnia 11 maja 1999r. do rejestru handlowego zostało wpisane obniżenie kapitału zakładowego z 200 000 zł do 100 000 zł. Pomimo skutecznego umorzenia udziałów oraz obniżenia kapitału zakładowego spółki powód nie otrzymał zapłaty za umorzone udziały. Późniejsze próby ugodowego rozstrzygnięcia sporu nie dały rezultatu. Wnioskiem z dnia 30 czerwca 2008r. powód zawezwał pozwaną do próby ugodowej w zakresie wynagrodzenia za umorzone udziały, w toku której pozwana nie kwestionując zasadności roszczenia, stwierdziła że do zapłaty już doszło.

W odpowiedzi na pozew pozwany M. sp z o.o. w likwidacji wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie od powoda zwrotu kosztów procesu.

W uzasadnieniu powyższego pozwany zarzucił, iż nie doszło do skutecznego umorzenia udziałów, skoro stosownie do treści art. 193 par. 1 kh udział w pozwanej spółce mógł być umorzony jedynie wtedy , gdy umowa spółki to

przewidywała. Pierwotna umowa spółki, która obowiązywała w listopadzie 1998r. nie przewidywała możliwości umorzenia udziałów. Dopiero w dniu 30.11.1998r. zmieniono umowę spółki dodając pkt 25, a to iż Zgromadzenie Wspólników podejmuje uchwały w sprawie umorzenia udziałów z czystego zysku lub przez obniżenie kapitału zakładowego i na tym samym Zgromadzeniu dokonano obniżenia kapitału zakładowego przez umorzenie udziałów powoda. Skoro jednak stosownie do wówczas obowiązującego art. 254 par. 1 i 5 ksh przed zarejestrowaniem zmiana umowy spółki nie wywoływała żadnych skutków prawnych brak było podstaw dla podjęcia uchwały o obniżeniu kapitału zakładowego na tym zgromadzeniu, a tym samym uchwała w zakresie obniżenia kapitału zakładowego i umorzenia udziałów podjęta na tym samym zgromadzeniu jest nieważna. W konsekwencji dalsze czynności włącznie z zarejestrowaniem tej zmiany nie mogą wywołać żadnych skutków prawnych i powodowi nie należą się żadne pieniądze od pozwanej spółki z tytułu umorzenia udziałów.

Ponadto pozwany zarzucił również, iż nie było warunków do umorzenia 1000 udziałów powoda o wartości 100 000 zł, gdyż w tym czasie w pozwanej spółce nie było już takiego kapitału, który by na to pozwalał. Spółka przynosiła straty, które przez cały czas narastały i powód, aby stworzyć pozory wypłacalności i pozory możliwości obniżenia kapitału udzielił pozwanej spółce fikcyjnej pożyczki na kwotę 120 000 zł, która była czynnością pozorną i pieniądze z niej nigdy nie wpłynęły do spółki. Umowa ta została uznana za nieważną (czynność prawną pozorną) i zmierzającą do obejścia prawa. Z uwagi na brak środków finansowych w spółce i brak majątku spółki nie mogło powstać na rzecz powoda K. J. roszczenie o zwrot wartości jego udziałów bowiem obniżono kapitał zakładowy którego nie było albo nie było w takiej kwocie.

Z ostrożności procesowej pozwany zarzucił, że gdyby nawet założyć, że powodowi przysługuje roszczenie o zapłatę za umorzone udziały – to mając na uwadze złą sytuację finansową spółki powód musiałby wykazać, iż po dniu 1 grudnia 1998r. sytuacja na tyle uległa poprawie, że możliwa była wypłata oraz w jakiej konkretnie kwocie.

Ustosunkowując się do stanowiska pozwanego w piśmie procesowym z dnia 27 maja 2013r. powód wskazał, iż dokonany przez Sąd Rejonowy wpis ma charakter konstytutywny, tym samym nie fakt podjęcia uchwały, ale fakt dokonania wpisu rodzi określone skutki prawne na których powód opiera swoje roszczenie. Wpis ten jest prawomocny, korzysta z powagi rzeczy osądzonej i pomimo prób pozwanej z dnia 1 stycznia 1999r. Sąd Rejonowy jednoznacznie utrzymał wpis w mocy. Również w odniesieniu się do zarzutu nieważności przedmiotowej uchwały, powód wskazał, iż kodeks handlowy obowiązujący w dacie podjęcia uchwały ściśle określał sposób, terminy i zakres zaskarżenia uchwały tak przez wspólników (art. 240 kh), jak również spółkę działającą przez swoje organy i żadna z dróg zaskarżenia nie została przez pozwaną, ani jakkolwiek osobą trzecią zrealizowana. Powoływanie się na obecnie obowiązującą regulację nie znajduje uzasadnienia wobec braku zastosowania art. 252 par. 4 ksh w obecnym brzmieniu, wobec art. 619 ksh. Stąd uchwała o umorzeniu udziałów zrodziła skutki prawne.

Odnosząc się do zarzutu w zakresie sytuacji finansowej spółki powód podniósł, iż sytuacja ta pozostawała bez znaczenia skoro nastąpiło obniżenie kapitału zakładowego. Niezależnie jednak od tego powód wskazał, iż pozwana spółka w kolejnych latach wykazywała tak środki jak i majątek wystarczający na wypłatę świadczenia, a zobowiązanie było wykazywane w składanych bilansach.

Pismem procesowym z dnia 27 maja 2013r. pozwany podniósł zarzut przedawnienia, skoro jak wskazał to powód, stało się ono wymagalne z chwilą dokonania wpisu obniżenia kapitału zakładowego do rejestru tj 11 maja 1999r., przedawniło się ono po upływie trzech lat, a to 11 maja 2002r. Wszystkie czynności i oświadczenia mające miejsce po 11 maja 2002r. w zakresie rzekomego uznania długu nie mają więc znaczenia dla kwestii przedawnienia roszczenia.

W odniesieniu się do zarzutu przedawnienia powód pismem z dnia 5 lipca 2013r. zakwestionował jego zasadność wskazując na 10 – letni w tej mierze termin przedawnienia wobec braku przymiotu przedsięwzięcia po stronie powoda. Powód pozostawał bowiem jedynie współnikiem przedmiotowej spółki sam fakt posiadania udziałów nie czynił powoda osobą prowadzącą działalność gospodarczą.

W dalszym toku sprawy strony podtrzymały dotychczasowe stanowiska.

Sąd Okręgowy ustalił co następuje :

W dniu 30 listopada 1998r. odbyło się Zgromadzenie Wspólników Spółki (...) Sp z o.o. w K..

Podczas w/w Zgromadzenia podjęto uchwały:

Nr 1

W umowie spółki z dnia 21 lutego 1997r. A (...) wprowadza się następujące zmiany : w par. 14 dodaje się pkt 25 w brzmieniu :”Zgromadzenie Wspólników podejmuje Uchwały w sprawach umorzenia udziałów z czystego zysku lub przez obniżenie kapitału zakładowego”

Nr 4

Zgromadzenie Wspólników obniża kapitał zakładowy Spółki o kwotę 100 000 zł – to jest do kwoty 100 000 zł , w ten sposób , że umarza 1000 udziałów o wartości nominalnej 100 000 zł w kapitale Spółki należących do K. J..

Dowód: akt notarialny rep A (...)

Przyczyną dla podjęcia tych uchwał, a w szczególności uchwały o obniżeniu kapitału poprzez umorzenie 1000 udziałów K. J. było zamierzone przez niego „wyjście ze spółki” wobec braku porozumienia pomiędzy nim , a drugim wspólnikiem J. G. (1). Dla osiągnięcia niniejszego celu wspólnicy podjęli uchwałę o zmianie umowy spółki poprzez wprowadzenie możliwości umorzenia udziałów , a następnie o obniżeniu kapitału zakładowego o kwotę 100 000 zł tj. do kwoty 100 000 zł i umorzeniu 1000 udziałów o wartości nominalnej 100 000 zł należących do K. J..

Ponieważ spółka nie dysponowała środkami pieniężnymi pozwalającymi na zapłatę K. J. kwoty 100 000 zł za umorzone udziały zawarto pozorną umowę pożyczki zgodnie z którą K. J. miał pożyczyć spółce kwotę 120 000 zł (na w/w zgromadzeniu uzyskał on również zgodę na sprzedaż dalszych 20 udziałów o tej samej wartości nominalnej), co miało na celu upozorowanie , iż spółka dysponuje środkami pieniężnymi na wypłatę z tytułu umorzonych udziałów . K. J. nie przekazał spółce tej kwoty jako przedmiotu pożyczki. Natomiast w dniach 23.08.2000r., 25.12.2000r., 22.12.2000r., 5.04.2011r., 12.06.2001r. nastąpiła zapłata przez spółkę (...) łącznie kwoty 120 000 zł tytułem zwrotu pożyczki.

Dowód: zeznania świadka (...) - zapis dźwiękowy podczas rozprawy z dnia 9 sierpnia 2013r., zeznania powoda - zapis dźwiękowy podczas rozprawy z dnia 18 września 2013r., - znajdujące odzwierciedlenie w ustalonym stanie faktycznym również przez SO w Krośnie w sprawie o sygn.akt I C 470/03 zawartym w uzasadnieniu k- 72 -74

W dniu 14 grudnia 1998r. Zarząd (...) sp z o.o. w K. złożył do Sądu Rejonowego w Krośnie Sądu Gospodarczego wniosek podpisany przez J. G. (2) – prezesa zarządu - o wpisanie do rejestru handlowego obniżenia kapitału zakładowego spółki o kwotę 100 000 zł tj. do kwoty 100 000 zł wskutek umorzenia 1000 udziałów wartości 100 000 zł, w załączeniu przedkładając odpis w/w aktu notarialnego.

Dowód: wniosek z dnia 14.12.1998r.k- 8

W dniu 4 maja 1999r. Zarząd (...) sp zo.o. w K. złożył do Sądu Rejonowego w Krośnie Sądu Gospodarczego wniosek podpisany przez J. G. (2) –prezesa zarządu - o zmianę wpisu w rejestrze sądowym poprzez: wpisanie do rejestru handlowego obniżenia kapitału zakładowego Spółki o kwotę 100 000 zł to jest do kwoty 100 000 zł wskutek umorzenia 1000 udziałów o wartości 100 000 zł , powołując w tej mierze w/w akt notarialny i informując , iż obwieszczenie o obniżeniu kapitału zakładowego Spółki ukazało się w Monitorze Sądowym i Gospodarczym nr 23 z dnia 3 lutego 1999r, a wierzyciele spółki nie wnieśli sprzeciwu co do obniżenia kapitału zakładowego spółki.

Dowód: wniosek z dnia 4 maja 1999r. k- 9

Postanowieniem z dnia 11 maja 1999r. Sąd Rejonowy w Krośnie Sąd Gospodarczy wpisał do rejestru handlowego w dziale "B" pod numerem 696 w rubr. 3 Kapitał zakładowy wynosi 100 000 zł.

Dowód : postanowienie SR w Krośnie z dnia 21 maja 1999r. (...) 696, Ns rej. H 100/99 k- 10

Na dzień 31 grudnia 1998r, (...) spółki (...) sp z o.o. wynosiły 356 854,86 zł w tym aktywa trwałe 95 165,96 zł, aktywa obrotowe 261 688,90 zł , należności krótkoterminowe 162 919,22 zł . Spółka odnotowała stratę w wysokości 11 804,09 zł. Spółka dysponowała majątkiem trwałym w postaci maszyn i urządzeń, prowadziła działalność dysponując materiałami , półproduktami , nie posiadała zobowiązań długoterminowych, odnotowała wprawdzie zobowiązania krótkoterminowe jednak w nich z tytułu dostaw i usług wartość tych zobowiązań wynosiła jedynie 66 815,12 zł.

Dowód: bilans k- 96 – 99, raport z badania finansowego na 31 grudnia 1999r. , ale wyjściowo obejmująca też dane na 31.12.1998r. k- 148-174, zeznania świadka (...) dźwiękowy podczas rozprawy z dnia 9 sierpnia 2013r.

Pozwem z dnia 28 listopada 2002r. skierowanym do Sądu Okręgowego w Krośnie K. J. wniósł o zasądzenie od M. sp zo.o. kwoty 26 496,00 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 2.12.1999r. W uzasadnieniu powód podał że 28 listopada 1998r. strony zawarły umowę pożyczki kwoty 120 000 zł, termin zwrotu pożyczki wraz z umownymi odsetkami upłynął w dniu 1 grudnia 1999r. , nie uiścił ani ustalonych w umowie odsetek , ani odsetek ustawowych.

W ustosunkowaniu się do powyższego żądania pozwany zarzucił , że zawarta umowa była czynnością pozorną i miała na celu ukrycie innej czynności dokonywanej przez strony to jest umorzenie udziałów i obniżenie kapitału zakładowego spółki (...) w związku z wystąpieniem z niej powoda jako dotychczasowego współnika.

Wyrokiem z dnia 9 czerwca 2004r. (sygn.akt I C 470/03) Sąd Okręgowy w Krośnie zasądził od M. sp zo.o. na rzecz K. J. żadaną kwotę.

W rozpoznaniu apelacji pozwanego Sąd Apelacyjny w Rzeszowie wyrokiem z dnia 14 kwietnia 2005r. (sygn.akt I ACa 67/05) zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób , że oddalił powództwo.

W uzasadnieniu podał , iż dokonane ustalenia wskazały , że K. J. nie pożyczył i nigdy nie zamierzał pożyczyć pozwanej spółce kwoty 120 000 zł, a oświadczenia woli stron o zawarciu umowy pożyczki były pozorne.

Dowód: dokumentacja w katach sprawy I C 470/03 SO w Krośnie – wyrok z uzasadnieniem SO w Krośnie i SA w R. k- 70-74 i 135-139.

Pozwem z dnia 3 października 2005r. M. sp z o.o. wniósł do Sądu Okręgowego w Krośnie pozew o zapłatę kwoty 120 000 zł tytułem zwrotu bezpodstawnie wypłaconej pozwanemu kwoty 120 000 zł w uzasadnieniu powołując pozornie umowę pożyczki z dnia 27.11.1999r.

W odpowiedzi na pozew z dnia 18 maja 2006r. pozwany K. J. wniósł o oddalenie powództwa w całości, w uzasadnieniu zaprzeczając pozorności umowy pożyczki. Pozwany zgłosił również zarzut potrącenia przysługującej mu wierzytelności z tytułu umorzenia udziałów do wysokości pełnej kwoty dochodzonej pozwem.

Wyrokiem z dnia 30 stycznia 2007r. Sąd Okręgowy w Krakowie zasądził od pozwanego K. J. na rzecz M. sp z o.o. kwotę 120 000 zł z ustawowymi odsetkami.

W uzasadnieniu niniejszego Sąd ten ustalając analogiczny stan faktyczny jak w sprawie toczącej się uprzednio przed Sądem Okręgowym w Krośnie przyjął , iż strony umowy pożyczki działały z brakiem woli wywołania skutków prawnych „udając” , iż dokonują czynności prawnej pożyczki, w konsekwencji przyjmując jej pozornie i stąd uznając za nienależne świadczenie spełnione przez spółkę tytułem zwrotu pożyczki poprzez zapłatę kwoty łącznej 120 000 zł.

Od powyższego wyroku pozwany złożył apelację , którą wyrokiem z dnia 31 maja 2007r. (sygn.akt I ACa 494/07) Sąd Apelacyjny oddalił.

Dowód: dokumentacja w aktach sprawy IC 579/06 SO w Krakowie – wyrok z uzasadnieniem SO w Krakowie i SA w K. .

W dalszym czasie strony prowadziły negocjacje w zakresie kompleksowego uregulowania wzajemnych roszczeń , negocjacje te nie przyniosły rezultatu.

Dowód: pismo z dnia 14.11.2007r. w kopii jako załącznik do pisma adw. T. O. z dnia 22 stycznia 2008r. k- 11 – 12, pismo – mail z dnia 11 marca 2008r. k- 16-17 , 26 marca 2008r. k- 14-15

W dniu 28 sierpnia 2008r. przed Sądem Rejonowym w Krośnie odbyło się posiedzenie w przedmiocie wniosku powoda o zawezwanie do próby ugodowej , podczas którego działający w charakterze przeciwnika – pozwany , oświadczył, iż nie ma możliwości zawarcia ugody, gdyż wszystkie świadczenia z tytułu umorzonych udziałów zostały z wnioskodawcą uregulowane.

Dowód: protokół z posiedzenia przed SR w Krośnie sygn. akt I Co 710/08 k- 24

Pismem z dnia 31 lipca 2011r. i 21 listopada 2011r. działając imieniem powoda jego pełnomocnik wezwał przedsądowo pozwanego do zapłaty za umorzone udziały.

Dowód : pismo z dnia 21.11. 2011r. k- 20 – 23

Powyższe stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie przedstawionych przez strony dokumentów i wydruków meilowych w zakresie odpowiadającym art. 245 kpc, na podstawie dokumentacji znajdującej się w aktach powołanych spraw sądowych w zakresie odpowiadającym art. 244 kpc i zeznań K. J. w zakresie znajdującym odzwierciedlenie w w/ w dowodach. Zeznania świadka T. Z. jako nieprecyzyjne nie stanowiły wystarczającego źródła ustaleń faktycznych. Świadek ten ostatecznie stwierdził bowiem , że nie potrafi jednoznacznie i konkretnie wskazać sytuacji finansowej spółki, nie zna wysokości zobowiązań , a w każdym razie nie potrafi ich umiejscowić czasowo. Zeznaniami świadka (...) Sąd dał wiarę co do jego opisu sytuacji finansowej spółki w zakresie zgodnym z danymi wynikającymi z bilansu na koniec roku 1998r. oraz przebiegu i celu podjęcia przedmiotowej uchwały jako zgodnym z pozostałym materiałem dowodowym.

W sprawie zresztą sama chronologia zdarzeń jako stan faktyczny nie była kwestionowaną, istotę sporu stanowiła bowiem ocena konsekwencji prawnych tych zdarzeń, a ściślej ocena ważności uchwały z dnia 30.11.1998r. w przedmiocie obniżenia kapitału zakładowego poprzez umorzenie udziałów i związanych z tym skutków w postaci obowiązku zapłaty przez spółkę za umorzone udziały. Niniejsze stanowiło już jednak przedmiot rozważań prawnych.

Sąd Okręgowy zważył co następuje :

Powód wniósł o zasądzenie od pozwanej spółki (...) sp z o.o. kwoty 139 000 zł tytułem zapłaty za umorzone udziały. (100 000 należność główna+ 39 100 zł należność odsetkowa). W uzasadnieniu podał fakt podjęcia uchwały o obniżeniu kapitału zakładowego o kwotę 100 000 zł – to jest do kwoty 100 000 zł , poprzez umorzenie 1000 udziałów o wartości nominalnej 100 000 zł oraz fakt wydania orzeczenia sądowego w zakresie obniżenia kapitału zakładowego do kwoty 100 000 zł.

Pozwany niniejszemu przeciwstawił następujące zarzuty:

I przedawnienie roszczenia powoda,

II nieważność przedmiotowej uchwały,

III brak warunków do jej podjęcia, skoro w spółce nie było już takiego kapitału, który by na to pozwalał bowiem spółka przynosiła straty,

IV brak powstania na rzecz powoda K. J. roszczenia o zwrot wartości jego udziałów z uwagi na brak środków finansowych w spółce i brak majątku spółki,

Ad I Zarzut przedawnienia

Rozpoznając zgłoszony przez pozwanego zarzut przedawnienia należało rozstrzygnąć :

1. termin przedawnienia właściwy dla roszczenia powoda co do zasady
2. datę początkową i końcową biegu przedawnienia roszczenia powoda w realiach niniejsze sprawy
3. kwestię przerwy biegu przedawnienia

Ad. 1

Według pozwanego termin przedawnienia zważywszy na rodzaj roszczenia wynosił 3 lata , według powoda 10 lat.

Stosownie do treści art. 118 kc jeżeli przepis szczególny nie stanowi inaczej termin przedawnienia wynosi lat 10, a dla roszczeń o świadczenia okresowe oraz roszczeń związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej – trzy lata.

Roszczenie powoda obejmujące zapłatę za umorzone w spółce udziały wbrew twierdzeniom pozwanego nie stanowiło roszczenia związanego z prowadzeniem działalności gospodarczej. Powód bowiem jako (...) spółki (...) nie zyskiwał z tego tytułu przymiotu przedsiębiorcy i na podstawie faktu, iż posiadał w spółce udziały nie można było zasadnie przyjąć, iż prowadził działalność gospodarczą.

Przekonywującym w tej mierze była argumentacja powoda, iż sam fakt posiadania lub własności udziałów, akcji albo jakichkolwiek innych praw do partycypowania w zyskach lub prawach korporacyjnych podmiotów gospodarczych nie uzasadnia twierdzenia, że podmiot uprawniony jest podmiotem gospodarczym, a przyjęcie założenia przeciwnego skutkowało by np. uznaniem – i to z góry – wszystkich obywateli RP dysponującymi np. udziałami w funduszach OFE lub (...), albo obligacjami Skarbu Państwa za podmioty gospodarcze. W tym kontekście powołanie przez pozwaną stosunków z zakresu spółki cywilnej nie było trafne. Spółka cywilna bowiem nie jest osobą prawną , nie jest w konsekwencji również przedsiębiorcą , stanowiąc jedynie rodzaj stosunku obligacyjnego pomiędzy tworzącymi ją wspólnikami, którzy właśnie z tej racji noszą przymiot przedsiębiorców. Sytuacja prawna wspólnika spółki z o.o. z racji właśnie różnicy charakteru prawnego pomiędzy powołanymi spółkami jest odmienna i nie może być również w kontekście powoływania orzecznictwa Sądu Najwyższego traktowana analogicznie.

Sąd Okręgowy podziela natomiast stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone w wyroku z dnia 27 kwietnia 2012r. V CSK 211/11 zgodnie z którym bycie wspólnikiem w spółce kapitałowej nie jest prowadzeniem działalności gospodarczej. Taką działalność prowadzi wtedy nie wspólnik , lecz właśnie sama spółka.

Reasumując, roszczenie powoda zgłoszone w niniejszym postępowaniu podlegało 10-letniemu terminowi przedawnienia.

Ad 2

Stosownie do treści art. 120 kc bieg przedawnienia rozpoczyna się od dnia, w którym roszczenie stało się wymagalne. Jeśli wymagalność roszczenia zależy od podjęcia określonej czynności przez uprawnionego , bieg terminu rozpoczyna się od dnia w którym roszczenie stałoby się wymagalne , gdyby uprawniony podjął czynność w najwcześniejszym możliwym terminie.

Powód określając termin wymagalności roszczenia podał w uzasadnieniu pozwu że była to data wpisu o obniżeniu kapitału zakładowego, a więc 11 maja 1999r. Stanowisko to w ocenie Sądu znajduje logiczne uzasadnienie zważywszy

na fakt umorzenia udziałów przy obniżeniu kapitału zakładowego, przy konstytutywności wpisu o obniżeniu kapitału stosownie do treści art. 254 par. 5 ksh.

Tym samym jeżeli doliczyć do tej daty 10-letni termin przedawnienia, to należało przyjąć datę 11 maja 2009r.

Pozew w niniejszej sprawie wniesiono w dniu 26 września 2012r. Sąd jednak uznał, iż roszczenie to nie nosiło przymiotu przedawnionego zważywszy na przerwę biegu przedawnienia.

Ad 3

Analizie Sąd poddał okres pomiędzy 11 maja 1999, a 11 maja 2009r.

W tym to okresie:

a) wnioskiem z dnia 30 czerwca 2008r. powód zaważwał pozwaną do próby ugodowej w zakresie wynagrodzenia za umorzone udziały (28 sierpnia 2008r. odbyło się posiedzenie o zaważwanie do próby ugodowej – protokół k-24, okoliczność nie kwestionowana przez stronę pozwaną)

b) w odpowiedzi na pozew złożonej w dniu 18 maja 2006r. w toku sprawy toczącej się przed Sądem Okręgowym w Krakowie sygn.akt I C 579/06 K. J. jako pozwany zgłosił zarzut potrącenia z tytułu przysługującej mu wierzytelności z tytułu umorzenia udziałów do wysokości pełnej kwoty dochodzonej pozwem, a to 120 000 zł z ustawowymi odsetkami.

Stosownie do treści art. 123 kc bieg przedawnienia przerywa się :

1) przez każdą czynność przed sądem lub innym organem powołanym do rozpoznawania spraw (...)

Ad a)

Sąd podziela stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone w uchwale z dnia 28 czerwca 2006r. III CZP 42/06 OSNC 2007, nr 4 poz. 54 zgodnie z którym zaważwanie posiadacza nieruchomości do próby ugodowej na podstawie art. 184 i n. kpc w sprawie wydania nieruchomości przerywa bieg terminu zasiedzenia (art. 123 par.1 pkt 1 w zw. z art. 175 kc).

Ad b)

Sąd podziela stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone w uchwale z dnia 19 października 2007r. III CZP 58/07 OSNC 2008, nr 5 p.44 zgodnie z którym podniesienie przez pozwanego zarzutu potrącenia przerywa bieg przedawnienia jego roszczenia do wysokości wierzytelności dochodzonej przez powoda.

Zważywszy na powyższe należało stwierdzić, iż bieg terminu przedawnienia został przerwany i rozpoczął bieg na nowo, stosownie do treści art. 124 kc, co spowodowało, iż pozew w niniejszej sprawie wytoczony w dniu 26 września 2012r. obejmował roszczenie nieprzedawnione.

Ad II Zarzut nieważności uchwały nr 4 z dnia 30 listopada 1998r.

W ocenie Sądu zgłoszenie tego zarzutu w niniejszym postępowaniu nie znajduje podstaw prawnych.

Przedmiotowa uchwała została podjęta 30 listopada 1998r. Dla analizy jej znajdują więc zastosowanie przepisy obowiązujące w dacie jej podjęcia. Stosownie bowiem do treści art. 619 ksh do uchwał wspólników oraz uchwał organów spółek kapitałowych powziętych przed dniem wejścia w życie (1 stycznia 2001r.) stosuje się przepisy dotychczasowe.

Stosownie również do treści art. 613 par. 1 ksh uprawnienia wspólników i akcjonariuszy spółek handlowych nabyte przed dniem wejścia w życie ustawy pozostają w mocy.

Tak więc wbrew stanowisku pozwanego dla oceny skutków przedmiotowej uchwały jak również dla oceny i określenia konsekwencji jej podjęcia nie znajdował zastosowania art. 252 par. 4 ksh przewidujący możliwość podniesienia zarzutu nieważności uchwały pomimo upływu terminów przewidzianych par. 3 art. 252 ksh.

Tym samym dla skutecznego jej zakwestionowania pozostawały jedynie środki prawne przewidziane uprzednio obowiązującym kodeksem handlowym .

Instytucja unieważnienia uchwały powziętej wbrew przepisom prawa lub postanowieniom umowy spółki uregulowana została art. 240 kh , termin dla wytoczenia tegoż powództwa wynikał z art. 241 kh. Trzeba podkreślić, że norma ta nie przewidywała możliwości podniesienia zarzutu nieważności uchwały po upływie przewidzianego w art. 241 kh terminu (najpóźniej w ciągu roku od daty powzięcia uchwały) możliwość tą wprowadził dopiero art. 252 par. 4 ksh nie znajdujący zastosowania do uchwały z dnia 30.11.1998r. z uwagi na treść powołanych powyżej przepisów przejściowych.

Nie bez znaczenia w tym kontekście pozostaje dokonany wpis obniżonego kapitału przez Sąd rejestrowy , prawomocność jego orzeczenia w tej mierze i jego konstytutywny charakter.

Nie bez znaczenia również pozostają względy racjonalności w realiach niniejszej sprawy w świetle jednoznacznego przyjmowania przez władze spółki braku przymiotu wspólnika po stronie K. J. i określonej już po umorzeniu liczby udziałów i wysokości kapitału zakładowego również w kontekście późniejszej działalności organów spółki, sposobu przeprowadzania zgromadzenia wspólników oraz podejmowania w toku ich uchwał.

Zważywszy na powyższe, dzielając również stanowisko Sądu Apelacyjnego w Katowicach wyrażone w wyroku z dnia 11 maja 1993r. I ACr 239/93, zarzut pozwanego w zakresie nieważności przedmiotowej uchwały nie był skuteczny.

Ad III i IV

Podtrzymując powyższe, ustosunkowując się jednak również do zarzutu braku warunków dla podjęcia przedmiotowej uchwały skoro w spółce nie było już takiego kapitału, który by pozwalał na jej podjęcie - spółka przynosiła straty - należało wskazać, iż umorzenie udziałów na podstawie uchwały z dnia 30.11.1998r. nastąpiło przy obniżeniu kapitału , a nie z czystego zysku. Tym samym podnoszony przez pozwanego brak zysku nie uniemożliwiał umorzenia udziałów. Z akt sprawy wynika bowiem , co zresztą nie było kwestionowane , iż zostały spełnione wymogi przewidziane art. 259 – 261 kh. Brak podstaw do utożsamienia kapitału zakładowego z majątkiem spółki. Tym samym brak podstaw dla przyjęcia zarzutu pozwanego za uzasadniony. Kapitał zakładowy w sensie ścisłym traktowany jest jako wielkość formalna stanowiąca sumę udziałów w kapitale zakładowym. Jako zapisowi rachunkowemu po stronie pasywnej w bilansie odpowiada po stronie aktywów suma składników majątkowych, które zostały nabyte jako wkłady majątkowe wspólników. Czym innym jest więc formalnie kapitał zakładowy czym innym realny majątek spółki. Ponadto jak wynika z przedłożonej do akt sprawy dokumentacji księgowej to na 31.12 1998r. (uchwała podjęta w 30.11.1998r.) - aktywa w spółce wynosiły 356 854,86 zł. (k-97).

Należy w tym miejscu wskazać, iż Sąd orzekający nie jest co do sytuacji finansowej spółki związany ustaleniami poprzednio orzekających sądów. Szczegółowych ustaleń w tym zakresie nie poczyniono zresztą w toku sprawy IC 470/03 , zważywszy na odmienną roszczenia i związany z tym przedmiot badania (pozorność umowy potyczki) , określenie stanu finansowego spółki przez Sąd Okręgowy w Krakowie było wynikiem, jak wskazano w uzasadnieniu – okoliczności bezspornych, a w niniejszej sprawie na okoliczność stanu majątkowego i finansowego spółki przedłożono szereg dowodów, w tym właśnie dokumentację finansową , w tym bilans powołany powyżej. Dane w zakresie wartości wykazanych aktywów nie zostały w toku postępowania negatywnie zweryfikowane, nie przedstawiono żadnego przeciwdowodu na okoliczność odmiennej wartości tychże aktywów. Z materiału dowodowego wynikało, że spółka w dacie podjęcia uchwały i później posiadała majątek wyceniony w aktywach na kwotę 356.854,86 zł , w tym trwały w postaci maszyn i urządzeń, nie posiadała zobowiązań długoterminowych , prowadziła działalność, osiągała przychody, główną pozycję w zobowiązaniach krótkoterminowych stanowiła pożyczka K. J., co do której w późniejszym czasie

stwierdzono nieważność. Umorzenie udziału co do zasady wywołuje obowiązek zapłaty i taka uchwała została podjęta. Jeżeli w spółce istniała sytuacja zwalniająca spółkę od tego obowiązku, spółka ta obowiązana była, jako odstępstwo od zasady, ten fakt wykazać. Niniejszego nie uczyniła. Brak natomiast gotówki umożliwiającej wypłatę ekwiwalentu za umorzone udziały nie był w tym zakresie wystarczającym argumentem. Stąd brak uwzględnienia zarzutu potrącenia przez rozpatrujący go Sąd Apelacyjny w Krakowie w sprawie o sygn. I ACa 494/07 nie stanowił przeszkody dla ponownego rozpoznania roszczenia powoda w świetle poczynionych ustaleń przez tutejszy Sąd.

Sąd Okręgowy podziela stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone w wyroku z dnia 3 grudnia 1999r. I CKN 266/98 zgodnie z którym wspólnikowi spółki z o.o. zwraca się nominalną wartość umorzonego udziału, chyba że umowa stanowi inaczej. W niniejszej sprawie umowa spółki nie regulowała tej kwestii, przy czym z okoliczności sprawy w tym nawet zawarcia pozornej umowy pożyczki i celu dla którego pożyczka ta miała zostać zawarta wynikała zgodna wola stron do spełniania zobowiązania wynikającego z umorzenia udziałów powoda. Zawarcie pozornej umowy pożyczki miało właśnie na celu w opinii i mniemaniu stron umożliwić uiszczenie kwoty 100 000 zł tytułem umorzonych udziałów, tj. kwoty odpowiadającej wartości nominalnej tych udziałów, spółka bowiem nie dysponowała środkami pieniężnymi. Powód obejmując udziały w spółce wpłacił ich wartość nominalną i „wyjście” ze spółki miał na celu odzyskanie tych pieniędzy. Taka wola i taki cel przyświecały podjęciu uchwały o umorzeniu udziałów i przyjęcie w związku z tym takiej wartości do zwrotu odpowiada również istniejącej wówczas (w dacie powzięcia uchwały) woli stron. Na marginesie zresztą, jeśli przyjąć wartość bilansową przedmiotowych udziałów rozumianą jako wartość aktywów netto przypadających na jeden udział to zważywszy na wartość aktywów na dzień 31 grudnia 1998r. (dzień na który Sąd dysponował danymi jako najbardziej datowo zbliżony do daty podjęcia uchwały) wartość tak obliczonego udziału wynosiłaby kwotę przekraczającą wartość nominalną (356,854,86 : 2000 udziałów = 178,42). Przy obliczeniu wartości bilansowej udziału nie są bowiem brane pod uwagę pasywa spółki.

Stąd też orzeczono jak w sentencji na mocy wyżej wymienionych norm prawnych. O odsetkach orzeczono na podstawie art. 481 kc. O kosztach postępowania orzeczono stosownie do wyniku sprawy na zasadzie art. 98 kpc zasądzając od pozwanego zwrot opłaty sądowej od pozwu 6.955 zł, 17 zł tytułem opłaty skarbowej od pełnomocnictwa, 3600 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego oraz 113,67 zł tyt. uiszczonej zaliczki na stawiennictwo świadka.

Zarządzenie :

1. Odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi pozwanego
2. K.: 2 tygodnie.